

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından :

ULUSLARARASI BANKA HESAP NUMARASI HAKKINDA TEBLİĞ¹

(Sayı: 2008/6)

(10 Ekim 2008 tarih ve 27020 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) (Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/1. md.) Bu Tebliğin amacı uluslararası banka hesap numarasının ödeme hizmeti sağlayıcıları tarafından uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 14/01/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin (I) numaralı fıkrasının (f) bendine dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde yer alan;

a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,

b) **(Değişik bent: RG-21/12/2012 – 2012/14 Sayılı Tebliğ/1. md.)** Elektronik Fon Transfer (EFT) Sistemi: Bankalar arası Türk Lirası aktarım sistemini ve müşteriler arası Türk Lirası aktarım sistemini,

c) IBAN-(International Bank Account Number): ISO 13616 No.lu standarda göre oluşturulmuş Uluslararası Banka Hesap Numarasını,

ç) ISO-(International Organization for Standardization): Uluslararası Standardizasyon Teşkilatını,

d) **(Değişik bent: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/2. md.)** Müşteri: Ödeme hizmeti sağlayıcılarından hizmet alan gerçek ve tüzel kişileri,

e) **(Ek bent: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/2. md.)** Ödeme hizmeti sağlayıcısı: 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kuruluşları,

ifade eder.

IBAN yapısı

MADDE 4 – (1) (Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/3. md.) IBAN yalnızca bir hesabı işaret eden 26 sayısal/alfabetik karakterden oluşur. Soldan sağa karakter dizilimi Ek 1’de gösterilen şekilde aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır.

Karakter Sayısı	Karakter Şekli	Açıklama
2	Alfabetik Karakter (A-Z)	Ülke Kodu
2	Sayısal Karakter (0-9)	IBAN Kontrol Basamakları
5	Sayısal Karakter (0-9)	Ödeme Hizmeti Sağlayıcısı Kodu
1	Sayısal Karakter (0-9)	Rezerv Alan
16	Sayısal/Alfabetik Karakter	Hesap Numarası Alanı

¹ 19 Aralık 2009 tarih, 27437 sayılı, 22 Aralık 2011 tarih, 28150 sayılı, 21 Aralık 2012 tarih, 28504 sayılı, 15 Mayıs 2020 tarih, 31128 sayılı ve 5 Ağustos 2021 tarih, 31559 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan 2009/10, 2011/17, 2012/14, 2020/12 ve 2021/5 sayılı Tebliğler ile değiştirilen şeklidir.

(2) Oluşturulan IBAN içinde “İ,Ç,Ğ,Ö,Ş,Ü” harfleri ve küçük harf kullanılmaz.

(3) Türkiye'nin ülke kodu ISO 3166 No.lu standarda göre “TR”dir.

(4) **(Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/3. md.)** IBAN oluşturulurken kullanılacak ödeme hizmeti sağlayıcısı kodları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

(5) **(Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/3. md.)** Hesap numarası alanı için standart bir format yoktur. Ancak hesap numarası olarak tespit edilen 16 hanenin sağa dayalı olarak yazılması ve varsa sol tarafındaki boşlukların sıfır ile doldurulması zorunludur.

(6) Rezerv Alan Bölümü, tüm hesap numaraları için sıfır olarak doldurulur.

(7) Kontrol basamaklarının hesaplanması ve doğrulanması, bu Tebliğin 2 ve 3 numaralı ekinde gösterilen ISO 7064 No.lu standarda göre oluşturulan MOD 97-10 yöntemi kullanılarak yapılır.

IBAN oluşturulması

MADDE 5 – (1) (Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/4. md.) Bankaların nezdlerindeki para transferine konu her bir müşteri hesabı için bu Tebliğde belirtilen esaslar doğrultusunda, IBAN oluşturmaları ve IBAN bilgisini hesap sahiplerine bildirmeleri zorunludur.

(2) **(Ek fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/4. md.)** Bankalar dışındaki ödeme hizmeti sağlayıcıları da para transferine konu müşteri hesapları için IBAN oluşturabilir. Bankalar dışındaki ödeme hizmeti sağlayıcılarının para transferine konu müşteri hesapları için IBAN oluşturmaları, 6493 sayılı Kanun kapsamında katılımcı olarak yer aldıkları ödeme sisteminin sistem kurallarında bu konuda aksine bir hüküm olmadığı sürece zorunlu değildir.

IBAN gösterimi

MADDE 6 – (1) (Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/5. md.) Bu Tebliğ kapsamında IBAN oluşturan ödeme hizmeti sağlayıcılarının yazılı ve elektronik ortamda para transferine konu olan hesaplara ilişkin olarak müşterileri için oluşturacakları ve üzerinde hesap numarası bulunan belgelerde IBAN'ı göstermeleri zorunludur.

(2) Elektronik ortamda IBAN'ın kullanım formatı tümü bitişik karakterlerden oluşur. Karakterlerin arasında boşluk bırakılmaz ve ayrıç konulmaz.

(3) IBAN yazılı belgeler üzerinde, soldan başlamak üzere dörder haneden oluşan ve aralarında boşluk olan gruplar şeklinde gösterilir.

IBAN kullanımı, doğrulanması ve istisnalar (Değişik başlık: RG-21/12/2012 – 2012/14 sayılı Tebliğ/2. md.)

MADDE 7 – (1) (Değişik fıkra: RG-19/12/2009 – 2009/10 Sayılı Tebliğ/1. md. ve RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/6. md.) Avrupa Ekonomik Alanında yer alan ülkelerdeki hesaba yapılan para transferlerinde alıcıya ait IBAN'ın doğrulanması ve kullanılması zorunludur. Ancak, ödeme hizmeti sağlayıcıları ile yurtdışında sınır ötesi ödemeleri gerçekleştiren finansal kuruluşlar arasında kendi nam ve hesaplarına gerçekleştirilen işlemler ile talep edilmesine rağmen alıcıya ait IBAN'ın bildirilmeyeceğine ilişkin müşterinin beyanının alındığı işlemlerde bu zorunluluk aranmaz. Ödeme hizmeti sağlayıcılarının yurt dışındaki finansal kuruluşlarla olan ilişkilerine ilişkin düzenlemeler saklıdır.

(2) **(Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/6. md.)** Alıcı hesap numarası IBAN olarak belirtilen gelen para transferlerinde IBAN'ın doğrulanması zorunludur.

(3) **(Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/6. md.)** Bu Tebliğ kapsamında IBAN oluşturan ödeme hizmeti sağlayıcılarınca müşteri hesabından yapılan para transferlerinde göndericiye ait IBAN'ın kullanılması zorunludur.

(4) (**Değişik fıkra: RG-19/12/2009 – 2009/10 Sayılı Tebliğ/2. md. ve RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/6. md.**) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na işletilen ödeme sistemlerinde alıcıya ait IBAN'ın doğrulanması ve kullanılması zorunludur. Ancak EFT Sistemi aracılığı ile hesaba yapılan para transferlerinde, talep edilmesine rağmen alıcıya ait IBAN'ın bildirilmeyeceğine ilişkin müşterinin beyanının alındığı işlemlerde bu zorunluluk aranmaz.

(5) (**Ek fıkra: RG-21/12/2012 – 2012/14 Sayılı Tebliğ/2. md.**) Yurt dışındaki bankaların ve diğer finansal kuruluşların bankalarda bulunan hesaplarından yapacakları para transferlerinde IBAN'ın kullanılması zorunlu değildir.

MADDE 8 – (1) (Değişik fıkra: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/7. md.) Bu Tebliğin 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası hükümlerine göre yapılan kontrol sonrasında IBAN'ı yanlış olduğu tespit edilen transfer emirleri iade edilebilir veya reddedilebilir.

Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine uygulanma (Ek madde: RG-15/05/2020 – 2020/12 Sayılı Tebliğ/1. md)

EK MADDE 1- (Mülga: RG-5/8/2021 – 2021/5 Sayılı Tebliğ/8. md.)

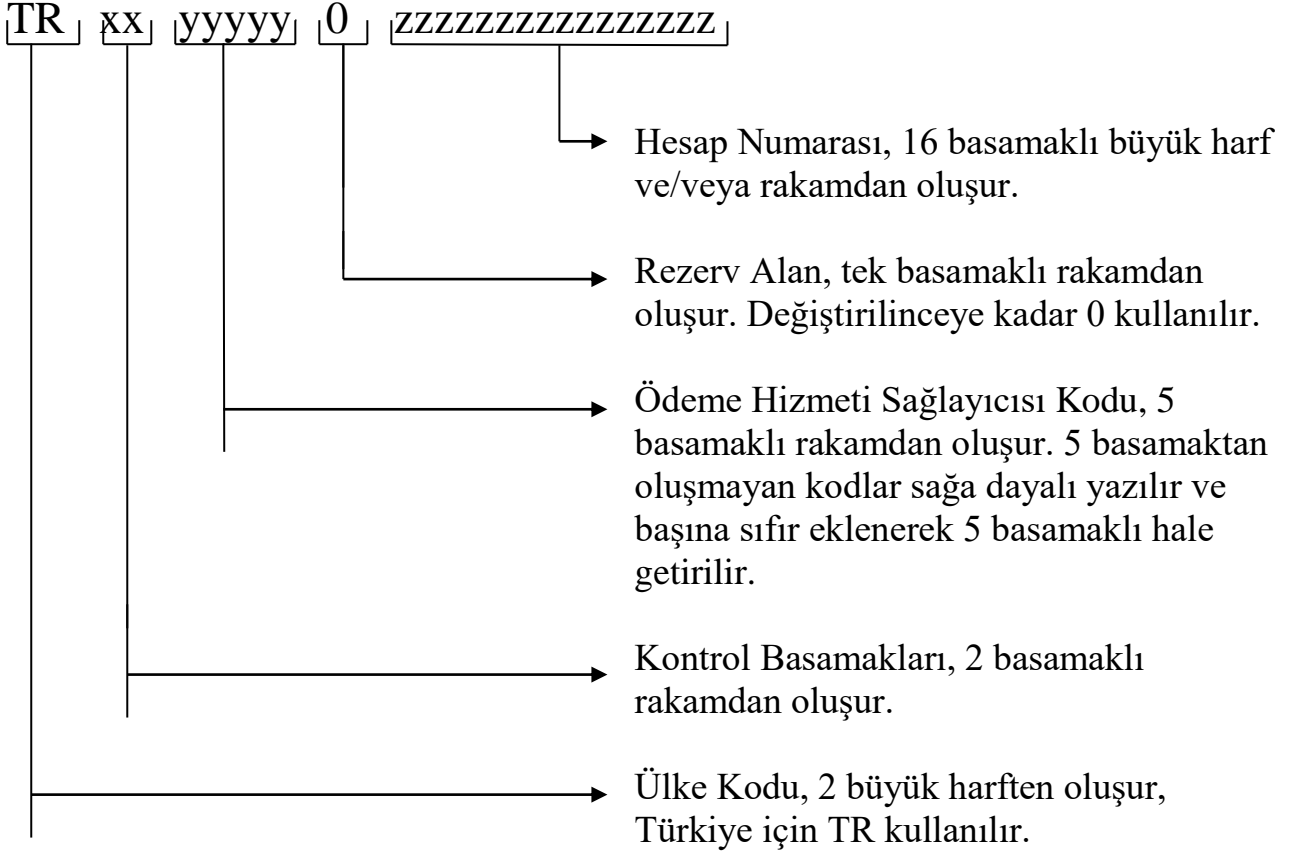
GEÇİCİ MADDE 1 - (Mülga: RG-21/12/2012 – 2012/14 Sayılı Tebliğ/3. md.)

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğin 6 ncı maddesi ile 7 nci maddesinin birinci fıkrası 01/01/2009 tarihinde, 7 nci maddesinin iki, üç ve dördüncü fıkraları ile 8 inci maddesi 01/01/2010 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

Türkiye’de Uluslararası Banka Hesap Numarası Yapısı

IBAN KONTROL BASAMAKLARININ HESAPLANMASI

Ön Adım

Ülke kodu (ISO 3166 No.lu standart) ve “00” ile başlayan ve IBAN’a çevrilmek istenen hesap numarası ile devam eden yapay bir numara oluşturulur. Bu numarada sayısal/alfabetik olmayan karakter ve boşluk olmamalıdır.

Örneğin: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (00001) Ankara Şubesi'ndeki hesap numarası “0100000350930001” bu işlemten sonra TR000000100100000350930001 olacaktır.

Adım 1

İlk dört karakter numaranın sonuna atılır.

Sonuç = **00001**00100000350930001**TR00**

Adım 2

Numara içerisindeki harfler aşağıda gösterilen “Dönüştürme Tablosuna” uygun olarak sayısal karakterlere çevrilir.

Sonuç = 0000100100000350930001**292700**

Adım 3

MOD 97-10 (ISO 7064 No.lu standart) yöntemi uygulanır.

Bulunan sayının 97'ye bölümünden kalanı (MOD 97-10) 98'den çıkarılır. Eğer sonuç tek basamaklı ise başına bir sıfır eklenir.

$$98 - 51 = 47$$

IBAN = TR**47**0000100100000350930001 şeklinde olacaktır.

DÖNÜŞTÜRME TABLOSU

A = 10	G = 16	M = 22	S = 28	Y = 34
B = 11	H = 17	N = 23	T = 29	Z = 35
C = 12	I = 18	O = 24	U = 30	
D = 13	J = 19	P = 25	V = 31	
E = 14	K = 20	Q = 26	W = 32	
F = 15	L = 21	R = 27	X = 33	

IBAN KONTROL BASAMAKLARININ DOĞRULANMASI

Ön Adım

IBAN içerisinde sayısal/alfabetik olmayan karakter ve boşluk varsa silinir.

Örneğin : “TR47 0000 1001 0000 0350 9300 01” şeklindeki IBAN boşluklardan arındırılarak “TR470000100100000350930001” şekline getirilir.

Adım 1

IBAN’ın ilk dört karakteri mevcut yerinden sayının sağ tarafına atılır.

Sonuç = 0000100100000350930001**TR47**

Adım 2

Numara içerisindeki harfler Ek 2’de yer alan “Dönüştürme Tablosuna” uygun olarak sayısal karakterlere çevrilir.

Sonuç = 0000100100000350930001**292747**

Adım 3

Kontrol basamaklarının doğruluğunun kontrolü için MOD 97-10 (ISO 7064 No.lu standart) yöntemi uygulanır.

Kontrol basamaklarının doğru olması için bulunan sayının 97’ye bölümünden kalanının (MOD 97-10) 1 olması gerekmektedir.

“0000100100000350930001292747” sayısının 97’ye bölümünden kalan 1’dir.

Böylece verilen IBAN içerisindeki kontrol basamaklarının doğruluğu ispatlanmış olur.

MOD hesaplamalarına yönelik yazılımlar için mod hesaplaması yapılan sayı çok uzun ise (32 bit veya 64 bitlik bir veri 9 veya 18 basamaklı bir sayıyı temsil etmektedir.) hesaplama, mod hesaplaması yapılacak olan sayı 9 veya 18’lik basamaklara bölünerek yapılabilir.

Örnek:

- 0000100100000350930001**292747** sayısının 97’ye bölümünden kalan 1’dir.
- Sayının ilk 9 (veya 18) basamağının MOD 97-10 değeri hesaplanır.
- 000010010 ’ın MOD 97-10’u = 19
- Bulunan sayının sonuna kalan sayıları ekleyerek basamak sayısı 9’a (18’e) tamamlanır ve MOD 97-10’u hesaplanır.
- 19000035093 ’ün MOD 97-10’u = 43
- Bir önceki basamak kalan sayılar ile tekrarlanır.
- 430001292747 ’nin MOD 97-10’u = 1 (Aynı sonuca ulaşılır.)